

01.04.2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite OKM/37/040/2018

Asia Pohjois-Savon taidetoimikunnan lausunto Taiteilija-allianssi Suomeen -selvityksestä

Tavoitteena ammatillisen, taloudellisen ja sosiaalisen turvaverkon luominen ammattitaiteilijoille on erittäin hyvä. Edelleen tavoitteena tulisi olla byrokratian purkaminen ja rakenteiden keventäminen. Edistäisikö allianssimalli tätä?

Selkeä taiteilijapalkkajärjestelmä toimisi allianssimallia paremmin, nykyinen apurahajärjestelmäkin tuntuu paremmalta. Jokaisella taiteen alalla on ammattilaisia, joilla on tuloja eri lähteistä sekä ammattilaisia, joilla ei juurikaan muita tuloja ole. Molemmat ovat olemassa olevia ja yhteiskuntaa ruokkivia taiteen tekemisen muotoja. Hyvin toteutettu taiteilijapalkkajärjestelmä vähentäisi taiteilijoiden käyttämien yhteiskunnan tukien tarvetta. Apurahat voitaisiin suunnata taiteellisen toiminnan kuluihin. Allianssimalli perustuu samankaltaisiin menetelmiin kuin apurahajärjestelmä. Siihen valitaan, se on määräaikaista ja mahdollinen vain valituille. Hyviä tekijöitä on paljon enemmän. Mikä olisi valitsijaryhmä ja mitkä valinnan kriteerit?

Allianssista ei helposti saa rakennettua koko taiteen kenttää kattavaa järjestelmää. Ehdotus on tässä suhteessa vaillinainen ja epätasa-arvoinen. Mallin sopivuus esim. kuvataiteen alueelle tuntuu vaikealta, koska siellä ei juurikaan ole työnantajia ja sellaisia työmahdollisuuksia, jotka ovat mallin toteutuksen edellytyksiä. Allianssimalli vaikuttaa myös valtakunnallisesti epätasa-arvoiselta. Vaikuttaa siltä, että vain isoissa keskuksissa toimivat taiteilijat voivat täyttää allianssin pääsykriteerit.

Malli joudutaan pilotoimaan uudelleen, jos sitä lähdetään soveltamaan visuaalisten taiteiden aloille. Tästä näkökulmasta pilotti tuntuu hyvin kalliilta. Resurssit kannattaisi käyttää selkeämpiin ja pitkäjänteisempiin ammattitaiteilijan työtulon muotoihin.

Allianssin vaikutuksia työmarkkinoihin on vaikea ennustaa. Jossain määrin voi olla odotettavissa, että järjestelmä voi pahimmillaan johtaa työmarkkinoiden ohjautuvuuteen kustannustehokkuuden nimissä.

Erityisasiantuntija

Hanna Susitaival

Jakelu

Petra Havu